СВОБОДА SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

УРЯДОВИЙ ОРГАН ЗАПОМОГОВОЇ ОРГАНІЗАЦІЇ УКРАЇНСЬКИЙ НАРОДНИЙ СОЮЗ.

OFFICIAL ORGAN OF THE UKRAINIAN NATIONAL ASSOCIATION

ТРИ ЦЕНТИ. РІК XLV. Ч. 96. Джерзі Ситі, Н. Дж., понеділок, 26-го квітня, 1937. VOL. XLV. No. 96. Jersey City, N. J., Monday, April 26, 1937. THREE CENTS

КРІВАВІ СТРАЙКОВІ ЗАВОРУШЕННЯ

СТОКТОН (Каліфорнія).—Між правильними й спеціяльними депутатами, котрим помагала стейтова поліція охороняти фабрику консерв, у котрій страйкували робітники, й страйковими пікетами прийшло до крівавих бійок, у котрих поліція стріляла до страйкарів і кидала на них бомби. Ранено коло 50 людей, кількох тяжко. Один з ранених робітників, 22-літній Джан Дрейк, може померти з ран.

Членам стейтової леґіслятури вдалося завести тимчасовий мир.

ПІДПИСАЛИ ФОРМАЛЬНО КОНТРАКТ В ОШАВІ.

ТОРОНТО. — 16-денний страйк робітників автомобільного підприємства Ґенеральна Моторова Корпорація покінчився формальним підписанням угоди страйковим комітетом і представниками Корпорації.

Страйковий комітет підписав угоду на основі уповажнення загальних зборів страйкуючих робітників, на котрих 2,205 учасників голосували за підписанням, а 36 проти підписання. Робітники мають вертатися до роботи в понеділок.

СИДЯЧИЙ СТРАЙК У ФОРДА.

САН ФРАНСІСКО. — Велику Ричмондську фабрику автомобілів Форда закрито через страйк робітників, котрі в пятницю засіли в фабриці без праці. Страйкарі, котрих веде автомобільна юнія „Юнайтид Автомобіл Воркерс оф Америка", не дозволяють нікому входити до фабрики ні виходити з неї без дозволу урядників юнії. Не працює 1,200 робітників.

Страйк почався через те, що, мовляв, заряд фабрики почав робити ріжницю між членами юнії й не-членами.

РОБІТНИКИ В ГЕРЦІ ПРОТИ КОМІТЕТУ ДЛЯ ПРОМИСЛОВОЇ ОРҐАНІЗАЦІЇ.

ГЕРЩІ (Па.). — Краєва Рада Робітничих Відносин, що переводила голосування серед робітників чоколядової фабрики Гершія над тим, хто має бути представником робітників, подала до публичного відома, що 1,542 робітники голосували проти Комітету для Промислової Орґанізації, а 781 за нього.

Хоч на бальоті не було поставлене імя „льокальної юнії", всетаки вислід голосування вважають ствердженням її впливу.

ПОРТОВИЙ СТРАЙК ЗАКІНЧЕНИЙ.

НЮ ЙОРК. — Дво-денний страйк корабельних вантажників проти корабельних ліній Кюнард Гвайт Стар та Ференс, Виті енд Ко. покінчився угодою між спорячими юніями. Робітники вже почали виладовувати корабель „Ситія", що прибув сюди ще у вівторок і досі стояв коло причалу невиладуваний.

ПОЗИВАЮТЬ МЕЛОНОВУ КОМПАНІЮ ЯК МОНОПОЛЬ.

НЮ ЙОРК. — Федеральний уряд вніс до суду позов, у котрім домагається розвязання Мелонової алюмінiової компанії як монопольної орґанізації.

Уряд закидує, що ця корпорація, основана з капіталом 174 міліонів долярів, зовсім знищила свобідну конкуренцію в цьому промислі і, опанувавши ринок, наложила на алюмінiові вироби незвичайно високі ціни.

Корпорація знаходиться в руках Андру Мелона, що був секретарем скарбу за президента Гувера, та членів його родини.

МУРИНСЬКИЙ ПРОПОВІДНИК НА ВОЛІ.

НЮ ЙОРК. — „Фатер Дівайн", муринський месія, котрого його прихильники вважають богом, вийшов на волю по зложенню 500 долярів кавції.

Його вірні влаштували йому величезну вуличну демонстарцію, а потім дали йому „обід побіди", хоч він іще має ставати на суд як обвинувачений за напад на бідого чоловіка, що старався йому доручити позов.

БОРОТЬБА ЗА ОЩАДНОСТИ В КОНҐРЕСІ.

ВАШИНҐТОН. — Републиканці, пробуючи повести щадничу кампанію президента Рузвелта ще далі, як це він проектує, старалися перевести заґальну ухвалу, щоб уряд зменшив видатки на департамент рільництва на 10%. Демократи негайно повалили проект. Ці видатки виносять 927 міліонів долярів; отже републиканці добивались ощадности в сумі 92 міліонів.

Потім демократична більшість ухвалила буджет для цього департаменту, 5 міліонів нижчий від дотеперішнього.

ПРОГРАМА

XIX. ЗВИЧАЙНОЇ ГОЛОВНОЇ КОНВЕНЦІЇ

УКРАЇНСЬКОГО НАРОДНОГО СОЮЗУ

ЯКА ВІДБУДЕТЬСЯ

в Hotel Washington

Pennsylvania Ave., Opposite the United States Treasury, Washington, D. C.

ПОЧИНАЮЧИ ВІД 10-го ТРАВНЯ (MAY) 1937 РОКУ.

Того дня, а саме 10-го травня, точно в годині 9-тій рано розпічнуться в готелі Вашінґтон конвенційні наради, на які мають явитися всі Делеґати й Делеґатки. Порядок нарад буде такий:

1. Відкриття конвенції головним предсідником У. Н. Союзу.
2. Звідомлення Верифікаційної Комісії.
3. Вибір голови конвенції, двох заступників і двох секретарів.
4. Вибір отсих комісій:
   а) Комісія зажалень і просьб з 5-ох членів.
   б) Комісія Виборча з сімох членів.
   в) Комісія Пресова з трьох членів.
5. Звідомлення головних урядників У. Н. Союзу в такім порядку:
   Звіт головного предсідника.
   Звіт заступника головного предсідника.
   Звіт заступниці головного предсідника.
   Звіт головного рекордового секретаря.
   Звіт гол. фінанс. секретаря-касієра.
   Звіт з адміністрації орґану У. Н. Союзу „Свободи".
   Звіт шефа редакції „Свободи".
   Звіт головної контрольної комісії.
   Звіт головних радних У. Н. Союзу.
6. Дискусія над звітами.
7. Звідомлення Статутової Комісії.
8. Назначення висоти бондів і платні Головного Уряду.
9. Вибір Головного Уряду.
10. Справа орґану У. Н. Союзу „Свободи".
11. Звідомлення комісії зажалень і просьб; дискусія і ухвали.
12. Внесення і ухвали для добра орґанізації.
13. Закриття конвенції.

ЗА ГОЛОВНИЙ УРЯД У. Н. СОЮЗУ:

Микола Муращко, голов. предсідник
Володимир Малевич, заст. голов. предсідника
Дмитро Галичин, гол. рек. секретар
Роман Слободян, гол. фін. секретар-касієр

ВШАНУВАЛИ ТРЬОХ ІМІҐРАНТІВ.

Краєвий Інститут Іміґрантського Добробуту відзначив цього року за заслуги для американського життя знову трьох іміґрантів, а саме: Генрія Морґентава старшого, жида з Німеччини, відомого адвоката, бизнесмена й дипльомата; д-ра Гарлічку, родом з Чехії, відомого антропольоґа; та д-ра Бекеленда, родом з Бельґії, відомого вченого винахідника.

ЧЕСНА ДІВЧИНА І НЕСОВІСНИЙ БОГАТИР.

Одна дівчина зпід Львова, учениця торговельної школи Марія Гуцуляківна, знайшла на вулиці портфель з грішми, в якому було 5,740 зл. Вона віднесла цей портфель на комісаріят поліції, де також того самого дня зголосився дідич з Томашева Люблинського, 80-літній Елмунд Макомаський. Коли на поліції йому звернули увагу, що він — згідно з законом — повинен заплатити дівчині 10 відсотків знайденої суми, тобто 574 зл., знахідного — пан дідич обурився. Він заявив, що це є нечесно з боку знахідниці домагатися якогось знахідного. Він готов, евентуально, дати їй 50 зл., але не більше. Після довшого торгу він підніс цю суму до 150 зл. Справа пішла до суду, де оборонець дідича, д-р Фельц, заявив, що львівський суд не є компетентний судити в цій справі, бо його клієнт походить з бувшої конґресівки, а там ще досі обовязує в таких справах кодекс Наполеона, що не передбачає ніякої винагороди за знахідне.

ЗНОВ ДІВЧИНА ЖЕРТВОЮ МОРДУ.

У коридорі будинку під ч. 628 Вест 114-та вулиця в Ню Йорку знайдено тіло 25-літньої ресторанної послугачки, Ірини Вадас. Хтось її пробив ножем і вона вмерла з упливу крови. Поліція шукає Льва Карася, що служив у тій самім ресторані й залицявся безуспішно до дівчини.

СЛАВНИЙ АЛЬПЕЙСЬКИЙ ВЕРХОВИНЕЦЬ.

У місцевості Штальберґ в Австрії помер у віці 73 роки верховинець Йосиф Матієс. Популярно називали його: чоловік-лявіна. Це прізвище повстало внаслідок одного випадку, в якому Матієс виявився неабияким героєм. Одного разу, як він блукав по горах, його засипала величезна лявіна снігу. Хто інший, менше витревалий чоловяга, пропав би під цею лявіною ні за цапову душу, та Матієс витримав її. Під горою снігу він перебув близько 30 годин. Коли усунули гору снігу, знайшли під нею Матієса живого, здорового, в найліпшім настрою. Відтоді Матієс став-ся славний і загально вважали його за найкращого провідника по Альпах, а навіть багато туристів чванилися тим, що мандрували по горах у товаристві такої альпейської „знаменитости". „Чоловік-лявіна" був також членом альпейського поготівля й причинився до вирятування цеодної жертви нещасливих гірських прогульок. У Відні оснувався комітет, що бажає в його честь вирити в одній з альпейських скал пропамятну таблицю.

ПОЛ І ВІДПОРНІСТЬ НА НЕДУГИ.

На зборах Американської Колеґії Лікарів у Ст. Луіс прочитав д-р Джан Вилйемс з Кеймбриджу реферат на тему, котрий пол є слабший. Він доказував, що жінки занепадають на всякі недуги лекше, ніж чоловіки, але зате й виходять з них лекше.

РОЗСЛІДИ НАД РОСТОМ ЖИВИН.

На зборах Американського Фільософічного Товариства прочитав д-р Леонард Равнтрі, директор Філядельфійського Інституту для Медичного Розсліду, реферат про великий вплив хемічних ектрактів „гермонів", добутих з живучої матерії, на зріст тіла. Д-р Роберт Єркес, професор Єйльського університету, розсліджував твердження, що звірина не може стати любителем норкотика. Єркес каже, що його малпи привикали до морфіни так, як люди.

ГРИМАЛІВ ПОГОРІВ.

В містечку Грималові, скалатського повіту, вибухнула велика пожежа, що знищила зовсім 25 господарств разом з мешкальними домами. Втрата є коло 80,000 зл. Рятункову акцію припиняв вітер. Підчас пожежі попарилося пять осіб, у тому дві тяжко.

БУРЕВІЙ НАД ОДЕСОЮ.

Жахливий весняний буревій, що віяв цілий день, перейшов над Одесою й околицею, спричинюючи величезні втрати. Дахи багатьох домів зірвані, дерева повиривані з корінням, а телефонічні й телеграфічні проводи знищені. Втрати є величезні. Також на Чорному морю шаліла величезна буря.

ВАЖНІ МІЖНАРОДНІ ПЕРЕСУНЕННЯ

ВЕНЕЦІЯ.—Тут відбулася конференція між Мусолінієм і австрійським премієром Шушніґом. На закінчення конференції видано офіційний комунікат, у якому є багато загальників і чемних фраз про австрійсько-італійську дружбу, про ідентичність поглядів, але нема ні словечка згадки про австрійську самостійність, тим менше про ґотовість Італії цю самостійність ґарантувати. Це є ознакою, що Шушніґові не вдалося поновно наклонити Мусолінія заґарантувати австрійську сомстійність, а також це означає, що Італія вважає понад свої сили вести політику в центральній Европі на власну руку і вона мусить ділитися впливами з Німеччиною. Не виключене, що після цеї конференції Німеччина знов розпічне заходи для інвазії Австрії. Тепер Італія не буде цьому перешкаджати. Зате між Італією й Німеччиною готов тепер наступити тісний союз. В Італії під цю пору перебуває ґен. Ґерінґ, який по конференції у Венеції матиме з Мусолінієм переговори.

ЗАТІСНЕННЯ АНҐЛЬО-ФРАНЦУЗЬКОЇ ДРУЖБИ.

ЛОНДОН. — У звязку з заявою анґлійського і французького амбасадора в Бриселі, що Бельґія є увільнена від зобовязань давати котрійнебудь стороні мілітарну поміч на випадок війни, анґлійський і французький уряд ще раз потвердили свою приязнь і запевнили собі мілітарну поміч на випадок, якби одну з них напав ворог. Виголошені з приводу цього промови і опубліковані статті виразно вказують, що тим можливим ворогом можуть бути „фашистівські держави", себто Німеччина або Італія. В той спосіб европейські народи знов діляться на два, виразно ворожі табори, як це було в 1914 році.

ПРИЗНАЮТЬСЯ ДО КОМУНІСТИЧНОЇ ДІЯЛЬНОСТИ В АМЕРИЦІ.

МОСКВА. — Офіційний орган большевицької партії, „Правда", помістив 23 квітня ц. р. довгу статтю про діяльність комуністичної партії в Америці, в якій говорить: „Комуністична партія бере дуже активну участь у роботі, щоб зединити рорітників в основних галузях промислу. Вона помагає приготовляти безпосередні масові страйки. Вона енерґійно бореться проти політики розкладу в юніях, щоб зединити робітничі юнії в одну орґаніцію на принципі Комітету, себто „Комітету індустріяльної орґанізації". Далі „Правда" отверто признає, що за тим Комітетом, що ним керує Джан Луис, стоїть комуністична партія.

ДАЛЬША ІСТОРІЯ БЕЗКОНЕЧНИХ САБОТАЖІВ.

МОСКВА. — Московська „Правда" з 23 квітня приносить чергові ревеляції про масові арешти „троцькістичних аґентів, біло-ґвардійців і міжнародніх шпигунів" за саботажі. Цим разом справа йде про саботажі на Далекому Сході. Як стверджує „Правда", ці саботажники мали свої широко розгалужені орґанізації в Манджурії і Кореї і вони перебиралися десятками на советський бік, щоб там виконати свою шкідницьку роботу. В деяких випадках вони навіть перебиралися в однострої советської армії. В цьому помагали їм „продажні аґенти" внутрі советської армії, які в деяких випадках займали високі становища. „Правда" далі говорить, що ці „аґенти" тепер виарештувані.

АРЕШТУВАННЯ В МОСКВІ.

ЛОНДОН. — Українське Бюро подає за „Морнінґ Пост"-ом, що в Москві знов арештовано трьох советських ґенералів, яким закидують „троцькізм" і звязки з чужими урядами. Арештованими є червоний командир, ґенерал Примаков, що був заступником команданта ленінґрадської округи; командир Туровський, заступник команданта харківської округи, і командир Ляпін, начальник авіяції на Далекому Сході.

З ЕСПАНСЬКИХ БОЇВ.

САН СЕБАСТІЯН. — Революційні війська здобули гору Усаля, в околицях Більбао, яка має велике стратеґічне значіння. Наступ революційних військ спинює густа мряка, яка від трьох днів покрила ці околиці. Тяжкі бої ведуться біля Мадриду. Революційні літаки дванацятий день бомбардують місто.

АНҐЛІЙСЬКІ КОРАБЛІ ПРОДИРАЮТЬСЯ ДО БІЛЬБАО.

СЕН ЖАН ДЕ ЛЮ (Франція). — Три анґлійські торговельні кораблі, наладовані харчами, призначеними для міста Більбао, остаточно рішилися продертись крізь бльокаду революційних кораблів і дістатись до міста. Вони вже від тижня стояли у французькій пристані, не знаючи, що далі робити. Після порозуміння з анґлійським воєнним кораблем „Гудом", вони пустилися в небезпечну дорогу. „Гуд" помагав їм у тому та засланяв від революційних кораблів.

"SVOBODA" (LIBERTY)
FOUNDED 1893
Ukrainian newspaper published daily except Sundays and holidays
Owned by the Ukrainian National Association, Inc,
at 81-83 Grand Street, Jersey City, N. J.

Edited by Editorial Committee

Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J. on March 30, 1911 under the Act of March 8, 1879.

Accepted for mailing at special rate of postage provided for in Section 1103 of the Act of October 3, 1917, authorized July 31, 1918.

За оголошення редакція не відповідає.

Адреса: "SVOBODA", P. O. BOX 346, JERSEY CITY, N. J.

ПОСТУП ВІД ВІЙНИ

„Ню Йорк Таймс" помістив у пятницю замітну депешу свого европейського кореспондента, Генсона В. Болдвина. Вже це одно, що депеша походить з Чехословаччини, надає їй певну вагу, бо Чехословаччина набирає останніми часами значіння держави, довкола якої може обертатись евентуальна нова европейська війна. Та телеграма ще більше цікава з українського боку.

Кореспондент показує фактами й цифрами, яку допомогу дають Чехословаччині з одного боку Франція, а з другого боку большевицька Росія для мілітарного скріплення оборонної сили Чехословаччини. Далі кореспонденція показує, які дальші вимоги щодо узброєння Чехословаччини ставлять її союзниці. Недавно приїздила до Чехословаччини російська повітряна місія, оглядала узброєння Чехословаччини на полі летництва й подала свою критику. На летництво звернено спеціяльну увагу тому, бо „із сходу не можна тепер спроваджувати війська іншою дорогою, як хіба повітрям" (очевидно, під „сходом" тут розуміється Росію), а це тому, бо, „як стверджують офіційні джерела, широко розголошеної стратеґічної залізничої лінії, що мала лучити Чехословаччину з російською Україною через північну Румунію, навіть не почато, хоча Чехословаччина позичила Румунії гроші на поправу існуючих ліній".

Чехословаччина, на думку цього кореспондента, представляє собою вид типічної миролюбної буржуазної країни, що не хоче нічого так дуже, як працювати й бути полишеною самою. „Одначе вона боїться", каже він, „що її в спокою не лишать, і тому вона завзялася будувати, як на таку малу державу, велитенську оборонну силу. Її ґенерали, по більшості члени старих чеських леґіонів, що здезертирували з розпадаючоїся австрійської імперії й билися з російськими, італійськими й французькими військами підчас війни, признають майже неможливе стратеґічне й ґеографічне положення Чехії та знають, що експанзія на полудне від Карпат в напрямі дунайського басену й України є одним з улюблених проєктів німецького ума".

Подвійна згадка України в цій кореспонденції показує на те, що Україна вже перестала бути невідомою одиницею, якою вона була підчас світової війни. Вона входить в усяку рахубу будучої світової війни, передівсім як предмет можливої експанзії чужих держав. Чотири держави держать її території тепер, а інші по них посягають. Сварилися донедавна з собою чотири окупанти, але останніми часами вони погодилися. Здавалося, що ця згода між загарбачами дасть кожному нагоду спокійно стравити свою частину України. Та спокою їм видно не мати. Проти спокою ситих встає невдоволення голодних держав. Вони собі хотілиб дістати трохи України. Старі посідачі обєднуються проти нових посягачів.

Україна стає важним предметом спорів. Українському народові треба подбати за те, щоби бути не предметом, але підметом спору. Щоби без його волі не вирішували долі його країни.

Василь Ткачук.

РОЗВИТОК УКРАЇНСЬКОЇ ЛІТЕРАТУРИ В ЗАХІДНІЙ УКРАЇНІ В ОСТАННІХ РОКАХ

(Надіслане для „Свободи").

Будемо зовсім обєктивні, коли скажемо, що Західня Україна є піємонтом українського літературного життя.

Бо коли в Україні під Советами такі великі таланти, як Тичина, Рильський (поети), і Підмогильний, Панч, Ле (письменники) з височини творчости злітають коміть головою у низ, міняють свої „Золоті гомони" й „Крізь бурі й сніг" за звичайну собі тарабанщину того роду, що „Партія веде", щоб тільки вдоволити большевицький режім, або щоб самим не попасти „под стенку", як попали такі повні життя поети, як Влизько, Косинка, Фальківський і інші, тоді в Західній Україні література цвіте.

Може точніше скажемо, що скількістю цвіте. Хоч літературу міряємо не скількістю, а якістю, то всеж таки радіємо кожним свіжим назвищем, бо ми є настільки оптимісти, що з соток імен таки на десятки можна покладати надію, що ввійдуть до історії української літератури як автори із своерідним, оригінальним обличчям.

Нема сумніву, що обставини, серед яких доводиться працювати авторам, можуть зломити багатьох, але — це справа характерів. **Сильніші і в холодних келіях, і на еміґрації, і на бруку творять;** слабші й серед вигідного життя мало творять, а як творять, то, скажемо популярно, „мізероту".

Обговоримо тут тих перших, сильних, і взагалі творців; ще точніше: тих, що поставили собі за завдання бути добрими поетами чи письменниками.

Нагороди й нагороджені автори.

Як не підходитиб до справи, то не можна не признати Товариству Письменників і Журналістів ім. І. Франка, що воно, даючи нагороди, оживило літературну продукцію.

Що року розписує ТОПІЖ конкурс на три найкращі твори, що появляться підчас року. За першу нагороду признає 600 зл., за другу 400 зл., за третю 300 зл. Це, щоправда, в порівнянні з чужими нагородами, мала грошева нагорода, зате більше моральна сатисфакція. І притім іде ревалізація, змагання. Так, що що рік, то очевидний зріст літературної продукції, а то й так, що один автор видає по кілька своїх творів.

Рік 1933 приніс нам цікавих нагороджених авторів, як Богдан Кравців („Сонети й Строфи"), Святослав Гординський („Барви й Лінії") — поети; Галина Журба („Зорі світ заповідають"), Жигмонт Процишин („Молоде покоління") і Степан Левицький („З Японського дому") — письменники.

Ці автори не були поділені на ступні (І, ІІ, ІІІ нагорода), як це було проголошене, але всіх пятьох авторів однаково задоволено матеріяльно й морально.

Інший характер мав рік 1934. Із скирти томів врешті вибрано три найкращі твори. І так: **Улас Самчук** одержав першу нагороду за епічний твір „Волинь"; другу дістав **Юрій Косач** за томик лірик „Черлень" і за повість „Сонце в Чигирині", і **Богдан Ігор Антонич** третю за книжку поезії „Три перстені".

А що літературна, продукція була обильна, не обійшлося без виріжнень. Так, що ще три твори виріжнено: „Земну Мадонну" — поезії Е. Маланюка; „Козаки в Москві" — повість Юрія Липи й „Липневу отруту" — новелі В. С. Левицького.

Само виріжнення, як показалося потім, не мало поводження, бо ні авторам, ні жюрі не принесло задоволення. Тому то в дальших роках не виріжнювали вже нікого.

Найцікавішим роком був таки 1935 рік. Кандидатів до нагороди було аж забагато. Між ними найповажніші були жіночі імення: Катря Гриневичева з повістю „Шестикрилець". Наталена Королева з двома книжками „1313" (повість) і „Во дни они" (нариси), та **Ірина Вільде** теж з двома книжками „Метелики на шпильках" (повість) і „Химерне серце" (новелі). Останній пощастило стати лавреаткою другої нагороди — й одинокої в тому році. Через те жюрі стрінулося з неприємною критикою.

Католики перли до нагороди Королевої, інші знову Гриничевої, а націоналісти О. Ольжича. Коли ми навели такі імення, то годиться додати, що ці автори зовсім ні в чому не уступають Ірині Вільде, і що гідні того були, що за них розпиналися. Головно О. Ольжич, що виступив з незвичайно скромною збірочкою („Рінь"), але міцною як криця, що дзвенить про наше сьогодня і наше завтра.

А вже вислід жюрі в 1936 р. не наразив себе на гостру критику.

Першої нагороди не признано нікому, як попереднього року. Другу одержала **Наталена Коровела** за новелі „Інакший світ"; а третю **Юрій Липа** за два томи новель „Нотатник".

Тогож самого року жюрі католицької нагороди признало першу нагороду Наталені Королевій, але за чотири твори: „1313", „Во дни они", „Без коріння" й „Інакший світ"; а другу розділило між двох авторів: 1) Леоніда Мосендза за знамениту повість „Засів" і 2) Б. І. Антонича за том лірик „Книга Лева".

Але не можна підходити так до справи, що буцім нагороджені автори це такі величі, що про інших не слід і згадати. Бо навіть сам теперішній голова ТОПІЖУ, ред. Купчинський Роман, висловився в одній статті, друкованій у „Назустріч", що свою повість „У зворах Бескиду" не вважає за гіршу, як котрусь річ нагороджених авторів з р. 1933.

Поезія.

Крім згаданих нагороджених поетів, що репрезентують західньо-українську лірику, як Е. Маланюк, Ю. Косач, С. Гординський, Б. Кравців і Б. І. Антонич, маємо такі непересічні, а то й глибокі таланти, як Юрій Клен, О. Ольжич, Олена Теліга та Леонід Мосендз. Усі вони співпрацюють у **„Вістнику"** і стоять на тому, що письменник мусить мати світогляд, а твір — ідею, не лиш саму гарну форму.

Даючи реєстр авторів, не можемо поминути тут Н. Лівицької-Холодної, Ірини Наріжної, Зореслава, І. Коровицького, Дригинича, Рішка, Стефановича, Завадовича й інших. Побіч цих доволі відомих імен маємо ще великий числом нарибок. Це молоді автори, що більше або менше вдатно задебютували: С. Кушніренко, Атаманець, Жарський, Гаврилюк В., Дяченко й інші.

Колиб не те, що поети шукають видавців, що за дармо, лиш щоб видали їх поезії, то поезія і скількістю назвищ і скількістю книжок могла би багато вище стояти. Хоч у такому стані, як вона тепер є, це відрадне явище.

Проза.

Розберемо по жанрах. Так уже може й по традиції — село й тепер має першенство в українській літературі. От так, як північним европейським письменникам сіллю в їх творчості було і є море, так нашим є земля. Хоч як важко писати по таких майстрах слова, як Коцюбинський („Тіні забутих предків"), Стефаник та Черемшина, то всетаки наші письменники найновішої епохи, „епохи, як вовчиця" (слова О. Ольжича), підходять до села по новому й дають оригінальне сьогоднішне його обличчя, хоч далі з його турботами і злиднями, але з іншою розвязкою, бо селянин уже не такий затурканий, як був давніше. Він знає, де корінь лиха, і як на те реаґувати.

Прегарну епопею про Волинь, як уже згадали ми, дав Улас Самчук і промовив до нас дужим помахом свого таланту — описав по реалістичному життя волиняків - мужиків до війни й у саму революцію.

Галина Журба теж змалювала життя волиняків. Описала його по мистецьки, так, що кожну постать майже бачимо як живу.

Проблеми села розвязує у своїх творах ще І. Керницький — з молодших; Франц Коковський — зі старших. Останній хоч більш популярно, але цікаво представив життя лемків („Земля" і „Людська вдячність").

Найслабше у нас є опрацьоване життя інтеліґенції і взагалі місто. Перші цікаві спроби про місто дав нам Богдан Ніжанковський у томі оповідань „Вулиця". А за ним іде Чернява і Підляшецький. А про інтеліґентське життя оповідає Ірина Вільде. Щиро і переконливо, як ніхто досі в нас.

Історичні повісти, а радше повісти про визвольні змагання виходять зпід пера таких письменників, як Юра Шкрумеляк, Микола Голубець, Олесь Бабій, Роман Купчинський та Мирон Заклинський. А більш популярні зпід пера Івана Зубенка, Івана Филипчика та інших.

Всетаки в нас ще найслабше, а то і цілком майже не розвинена драма. Хоч ТОПІЖ розписав конкурс на драму, то вже пів року минає, а висліду і досі нема. Не дивниця, бо це ділянка в нас мало брана під увагу, хоч заслугує на більшу увагу. Трохи більше уваги присвятили драмі такі автори: Дмитро Николишин, Григорій Лужицький та Зенон Тарнавський. Пробують своїх сил у драмі ще Лопушанський та Вартовий.

(Кінець буде).

ПАКИ Й ПАКИ

Кожний народ називає себе, своїх сусідів та їхні краї по свойому.

Так, свій край німці називають „Дойтшлянд", українці називають той край словом Німеччина, поляки — словом „Немци", москалі — Ґерманія, Франція „ль'Аллемань", і т. п.

Подібнож є з Італією; самі італійці називають свій край „Італія", поляки — „Влохи", як давніше подібнож називали й ми.

Ще недавно для означення сучасної Румунії українці мали слово „Волощина". Турки й донині означають Польщу словом „Лехістан".

Подібних прикладів можна навести безліч.

Робимо величезну помилку, називаючи край наших північних сусідів Росією, коли віддавна називали той край Московщиною чи з латинська Московією, а його мешканців москвинами чи москалями.

Не сміємо робити цього з багатьох мотивів:

1) Завжди повинні ми памятати, що слово Русь — це наша прастара назва, яку нам вкрали москвини, щоб сфальшувати свою історичну метрику.

2) Свою державу саміж москвини до часів Петра І. називали Московією, а себе — „людьми московськими".

3) Під цією назвою Московія була знана всьому цивілізованому світові — чи то візьмемо „Історію В. Князівства Московського", яку в XVII. в. написав Дж. Мільтьон, чи ріжні політичні акти, польські, українські, шведські, до часів Петра І.

4) Народня память у найближчих московських сусідів — поляків, українців, донських козаків, казанських татарів — знає тільки Московію й москалів, москвинів чи москвичів.

Русь була добре знана під цією славною назвою десь від 7—8 віку по Р. Хр. Цілому тодішньому культурному світові — від старої Візантії аж до далеких Франції та Скандинавії. Отже, Русь була знана тоді, коли про Московію, яка почала орґанізуватися десь у 13—14 віках по Р. Хр., нікому ще й не снилося.

Вживаючи для означення Московії назви Русь, навіть у її грецькій транскрипції „Россія" — несвідомо помагаємо москвинам шантажувати цивілізований світ краденою метрикою.

В нашому прямому інтересі — на кожному кроці підкреслювати назви: Московія, москвин, московка, московський. Цим самим пригадуємо великому культурному світові так знану йому по описах Олізарія, Юста Юля, Павла Алепського, й багатьох, багатьох інших — Московію — дику, брудну, підступну, варварськи розхрістану, — таку, якою вона залишилася до нині, не зважаючи на свій „европейський фрак".

Пригадуючи Европі Московію, що виступає зі сфальшованим пашпортом, в свідомости европейців заганяємо її до її етноґрафічних границь, редукуємо до значіння „В. Князівства Московського" з 16. ст. й пригадуємо, показуємо наочно, що вона розпухла коштом інших народів, які вона живцем проковтнула, хоч і не спромоглася ще стравити — підказуємо думку про конечність „ампутації" цієї потвори.

Росія — це один із численних історичних псевдонімів того самого порядку, що й династичне прізвище Романових, які в дійсності були Ґонтор-Гольштинські; це явище тогож порядку, по якому за Львом Троцьким — криється Лейба Бронштайн, за Йосифом Сталіном — Сосо Джуґашвілі, за Радеком — Собельзон і т. д. — Це словянсько - европейська машкара, за якою криються хижі вилиці й скісні очі ближчої та дальшої Азії.

Чи є в світі мови — північно-американська, велико-британська, австро - угорська, швайцарська, югославська, бельґійська і т. п.? — Смішне запитання! Бо назва держави, що часто-густо буває подиктована міркуваннями політичними, не завжди — нема такого правила — покривається з національністю громадян. Чомуж робимо виняток для Московщини? Нема „російської" мови, як нема якоїсь „швайцарської". Бо Росія — це штучна назва потворної по величині держави, в якій залізний обруч московського ґвалту-примусу тримає вкупі понад 180 (словами: сто вісімдесять) ріжних по крові, мові, релігії й культурі — більших і менших народів. Зрештою, коли доконче виводити назву мови від змінної й часто штучної назви ержави, то, будучи послідовними, з однаковим успіхом можемо тепер називати московську мову ес-ес-ес-ерською чи три-ес-ерською!

В СССР 60 міліонів москвинів тримають у тяжкій неволі понад 100 міліонів не-москвинів. Мусимо памятати, що панівною нацією в ньому є наші відвічні вороги-москвини, які говорять по московськи. — („Новий Час").

Вартоломей Євтимович.

Нема охотників...

— Я катеґорично тверджу, що в Еспанії нема російських охотників.

— Алеж, слухай, є докази...

— Чекай... То не є жадні охотники, то є реґулярна червона армія СССР.

Пані (до наймички): Варварю, я всюди бачу павутиння!

Наймичка: Чи то не будуть нерви, прошу пані?

Кавпіс-Гейкі.*) (Гейкі-Кавпінен).

КОЛИ МАТИ ПОМЕРЛА

(1)

Коли мати померла подумав я з острахом, як то буде у нас сумно, бо батька я так не любив, а крім нього не було на хуторі живої душі, одна лише Стіна, дівчина до долівки, а її я любив ще менше ніж батька. Не треба було більшої вини, як не хотячи скинути шнур з колеса про коловороті, щоби Стіна сердито не хапала за нитку та не кричала на мене:

— Забирайся геть! Він все мусить прийти та щось змайструвати! Виховують дітей так, що нічого не боятся, тому вони нікого не хочуть слухати — бурмотіла далі під носом.

На мою думку, правда зовсім не була на боці Стіни, бо різки мені не жаліли зовсім і вона сама часто говорила: „З тієї мітли то вже не осталося навіть половина, як з неї стали різки витягати". Батько, як вибив різкою, зараз звичайно вкидав її у вогонь і говорив: „Коли будеш слухняний, то різки більше не буде треба. Та затям собі добре, що різка все знайдеться". Мати рідше вживала різки; держала її все в одному місці, а я витягав її відтам, як нікого не було в хаті. Коли мати знову хотіла вибити мене, а різки не знайшла, говорила:

— Ого, ти знову кудись задів її! Бігайно скоро на подвіря та принести іншу!

Я самособою старався іншої різки не знайти, та коли мати повторила приказ, треба було вкінці послухати. Я, розуміється, все вибирав найменшу. Коли мати це запримітила, сміялася та на цьому все кінчилося. А раз казала мені принести грубшу. На щастя, я знайшов таку велику, що таки годі було вжити її.

Від неньчиної смерти не стрічався вже я з різкою; піцла в забуття; може бути, що я був чемніший і слухняніший. Навіть Стіна ліпша була для мене і я більше полюбив її. Подеколи брала мене на коліна та глядила по лиці й говорила пестливо: „Бідна дитина — не має вже мами!" Колиж я почув, що хтось сказав слово „мати", то мені ставало так сумно на душі, що я зараз розплакувався.

Частіше бував з батьком. Коли була погода, батько брав мене з собою, як їхав до ліса. Коли дорога йшла просто, я навіть держав віжки, одначе на скрутах мусів їх віддавати, бо я ще не вмів кіньми поводити. Я їздив аж до Пекалі, та батько не все брав мене у таку дорогу, хоч я жалівся, що дома так скучно самому. Батько відповідав: „Не можу тебе всюди брати з собою". На потіху дав мені старий годинник, щоб я бавився ним.

Одної неділі пополудні, як знову збирався в дорогу, я дуже став просити, щоб мене взяв із собою. Зпочатку навіть і слухати не хотів, та вкінці згодився. Я надягнув новий одяг, батько запряг коня і ми поїхали, одначе не до Пекалі, лише в зовсім іншу сторону. Тому я спитався батька:

— А куди ми їдемо?

— До Немелі — відповів.

— А є там діти?

— Є, одначе не доказуй з ними. Мусиш бути дуже чемний.

Я приобіцяв батькові, що буду чемний та вже нічого більше не питався.

Небаром віхали ми в якесь село. Батько зупинив коня перед одною з перших хат, привязав його до тину, а ми пішли до хати. Господар вийшов нам назустріч, привитався з батьком, а навіть привитався і зі мною і сказав:

— А дивіть но, хлопець також приїхав у гості!

(Далі буде).

---

*) Кавпіс-Гейкі (Гейкі-Кавпінен) один із найталановитших фінляндських письменників. Був він наймитом на приходстві Ісальмі, у пастора Брофельда, батька пізнішого письменника Юані Аго. Пастор Брофельд мав крім Юані ще двох дуже здібних синів і вони три віддалися літературній праці. Вони занялися освітою молодого Гейкі. Він, читаючи їх твори, набрав охоти й собі спробувати свій літературний талант. Талант його вироблявся ступнево, пізніші його твори належать до найкращих, які вийшли зпід пера фінляндських письменників. Крім новель заторкує він у більших повісях поважні справи, а мистцем є у змальовуванні поодиноких осіб. Найліпшою його повістю є „Прокляття", де мужики вважають освіту причиною найбільших нещасть у своїх родинах. Видав теж том новель, у яких виявляє незвичайний талант у зображуванні сільського життя. Освіта, яку здобув у пасторовому домі, дозволила йому з наймита стати вчителем, а пізніше самостійним директором виховної установи.

НА БІЖУЧІ ТЕМИ

БУРЖУЇ В НАЙМАХ У БОЛЬШЕВИКІВ.

Большевицький комісар Молотов пише в московських ґазетах, що, не зважаючи на свою ворожнечу до буржуазного режіму, большевицький уряд далі держить у себе „буржуазних спеціялістів".

При чому тут „буржуазні?" Буржуєм називається звичайно людина, що веде самостійний бизнес, а тут видно „буржуї" наймаються в большевиків.

Видно, що Молотов розпустив собі язик і назвав буржуазними спеціялістів, що походять з „буржуазних" країн. Якщо це так можна говорити, то тоді треба назвати злодія в Москві комуністичним злодієм.

КОЖНИЙ ЗНАЄ?

„Кожний знає", — каже Молотов, — що ми мусимо вживати людей, ворожих до совєтського уряду".

Якраз не всякий це знає. Є люди, що так мало розуміють вагу спеціяльного знання, що вважають за „спеца" всякого дурня, що на справі стільки розуміється, що табака в розі, якщо він тільки належить до партії тих, що надають посади. І якраз від большевиків це лихо розбрилося по світі й пішло по інших краях і по інших партіях, які нині часто не припускають, щоби людина з іншої партії могла бути „спецом".

КЛОПОТИ ҐАЗЕТ.

У Ню Йорку збирався цими днями Американських Союз Ґазетних Видавців. На конвенції розглядали предовжезну низку питань про видавання ґазет. Говорено про ґазетні оголошення, про висоту передплати, про кошти складу, друку, редаґування, паперу, про політику ґазет до робітників, про відношення ґазет до новинок, тощо.

Бесідниками виступали: редактори, завідателі й накладці, професори шкіл журналістики по ріжних університетах і колеґіях, знавці торговлі папером і т. п.

З передачі дискусії над ріжними рефератами видно, що в кожній дискусії над кожною справою забирали голос лишень люди, які на цій справі розуміються. Держалися видно засади, котру колись один польський поет висказав словами: У юрбі розумного чоловіка пізнати по тім, що він лишень про те говорить, що він уміє.

ПЕВНО НЕ ДО НАС.

Та може знайдуться люди, які скажуть, що це може бути доброю засадою для інших людей, але не для наших. Тимбільше, що цю думку висказав польський поет. Як може українець признавати розум польській думці? Чи це не національна зрада?

Чи так? Чи справді, як поляк скаже, що розумний чоловік говорить лише про те, що він знає, то нам, українцям, треба зараз держатися противної засади? Чи справді треба говорити про справи, про які ми не знаємо?

ЩО РОБИТИ НА КОШТИ?

Говорено на конґресі американських ґазетних видавців багато про кошти: кошти оголошення, кошти видавання ґазет, кошти паперу.

Говорено, розбирано справи й рішено: Як ґазеті покажеться, що вона бере за оголошення замало, треба ґазеті жадати вищої заплати за оголошення. Як канадійські фабриканти паперу піднесли ціни на папір, то ґазетним видавцям в Америці треба самим виробляти папір на ґазети. Як видавання ґазети коштує нині більше, ніж коштувало давніше, то видавці мають підносити ціни передплати й ціни поодиноких чисел.

З ЦЕНТІВ МІЛІОНИ.

Один з референтів, котрий радив піднести ціни на ґазети, говорив:

„Якби ціни анґлійських щоденників піднести на одного цента від числа, то це дало би цим ґазетам 60 міліонів долярів річно".

Американські щоденники, що виодять анґлійською мовою, виходять кожного тижня в числі 40 міліонів 292 тисячі копій. Піднести ціну кожного числа на 1 цента, це значить піднести кошт на рік на півчверта міліона. А проте накладці про це говорять зовсім явно-славно. Ніхто не каже, що це відібється зле на ґазетах.

ЧОМУ НЕ ЗБИВАЛИ „ПЕЙДИ?"

Говорив один з видавців на цій конференції:

„Двацять ґазет ріжної величини подали Американському Союзові Ґазетних Видавців, що їх кошти видавництва збільшились і то головно через збільшення видатків на робітників з 1935 року на 1936".

Одначе ці видавці нічого не говорили на своїй конвенції про збивання робітничої заплати ні своїм складачам, ні своїм друкарам, ні своїм редакторам, ні своїм управителям, і іншим робітникам. Вони знають, що ці умовини залежать від угоди між підприємцями й робітниками.

ЧИ ТЕЖ БУРЖУЇ?

На зборах Американського Союзу Ґазетних Видавців говорено, як там сказано, „про одно з найбільше пекучих питань" для ґазетного накладця, а саме про становище хлопців, що продають ґазети.

Деякі стейти,—говорив референт цеї справи,— зачисляють цих хлопців між робітників ґазети. Наслідком такого зачислення є це, що такі стейти заставляють ґазету складати для такого хлопця фонд на старі роки.

Референт радив ґазетам повести заходи проти такого поступовання стейтових урядів. Мовляв, ґазетні продавці, не зважаючи на їх вік, продають ґазети на підставі „пляну малих купців". Як ґазета йому не платить за продавання ґазети, то він не робітник, а малий підприємець.

„ПЕЙДА" Й „БУРЖУЙ".

Про те, чи він робітник, рішає не величина його зарібків, а його самостійне відношення до ґазети.

Герстів редактор, що бере 100,000 долярів на рік, є в Герста робітником, а ґазетний хлопчина, що продає Герстові ґазети, не є Герстовим робітником.

Герст може відправити з роботи 100,000-долярового редактора, а не може відправити хлопчину, що заробляє 50 центів на день продажем Герстових ґазет.

ЧИ РОЗУМНО ЧИ НЕ РОЗУМНО?

Як Молотов каже, що большевицький уряд думає далі наймати „буржуазних" спеціялістів, то шим він каже, що як большевики не будуть мати доброго спеціяліста до ведення якогось діла, то вони наймуть собі такого спеціяліста з чужих країв.

Звісно, на ведення такого діла вони можуть знайти людей і в себе. Одначе в такому випадку свої неспеціялісти не будуть такі добрі, як чужі спеціялісти. Отже вміння вести таке діло є інколи такою важною справой, це не зовсім одно, хто це діло буде вести. Свій спеціяліст з комуністичними переконаннями може наробити большевикам більше лиха на такім становищі, ніж чужий спеціяліст з протикомуністичними переконаннями.

Чи мають вони рацію?

НА ДВА БОКИ БАБА ВОРОЖИЛА.

У нас одні шанують майстерство, а інші його не шанують.

Одні хвалять неука, бо він нібито таке потрапить, що й майстер не вміє. Оповідають про шевського челядника, що зробив нарешті чоботи для себе, але копита не міг вийняти: кинув чобіт у піч, копито вигоріло, а чобіт виняв цілий і взув.

ЗНАЮТЬ ВАГУ МАЙСТЕРСТВА.

А інші оповідають про те, як батько з сином майстрували. Виставили дерево на кобильниці й зачав батько тесати. „Було вдарити, тату, шнуром!—каже син. „Не треба бити, я беру такой так, на око!" — каже батько. „Тату, наплювать на око, а що міра, то міра!"

В КОЖДІЙ УКРАЇНСЬКІЙ ХАТІ ПОВИНЕН ЗНАХОДИТИСЯ ЧАСОПИС „СВОБОДА"

ПЕРЕДКОНВЕНЦІЙНІ ПРОЄКТИ

48.

Відділ 293 У. Н. Союзу в Савт Бруклин, Н. Й., ухвалив на своїх зборах, які відбулися 11. квітня б. р., такі проєкти:

1) Мусимо, шановні делеґати, вважати, хто має вести провід у нашій славній організації. Такий провід повинен бути працьовитий і учений, то значить такий, що добре розуміє справи, як треба вести таку організацію. Так думаючи, вважаємо, що повинен бути вибраний наново той самий головний уряд, який маємо тепер.

2) Як читати часопис, то видно, що є ніби якісь протести. Це є ті, що не задоволені з минулої конвенції, що їх болить, що наша організація так гарно розвивається, що має пошану і признання. Вони хотілиб забрати нашу організацію у свої руки і її потім використати та зруйнувати. Просимо вас, шановні делеґати, на те вважати і не допустити, щоб наш Батько Союз дістався в руки ворогам, що вже здавна глядять на нього заздрісним оком.

3) Бажаємо, щоб У. Н. Союз мав лікарів для членів, які є калiками і невилікувально хорими. Той повинен бути управнений до допомоги з запомогового фонду, якщо хворобу потвердив лікар У. Н. Союзу, а не приватний лікар хворого. Лікар повинен прибути до хати такого члена, який не є в силі заїхати до офісу лікаря. Кошти лікаря повинен і в тім випадку поносити У. Н. Союз.

4) Дивіденди виплачувати чеками.

5) Малі відділи мають лучитися з іншими з власної охоти, а не з примусу.

6) Малі відділи мають мати надалі право висилати делеґата, як і досі. А не підвищувати число членства до 50, бо буде кривда. Є багато місцевостей, де нема навіть 50 українців. Як малий відділ не має 25 членів, хай лучиться з іншим і вибирає делеґата. В „Свободі" оголошені делеґати з таких злучених відділів. Є їх 22, а 44 відділи. Не виплачується це робити і мати роздори. Малі відділи повинні мати такі самі права, як і великі, бо й вони платять конвенційний фонд.

7) Молодіж принимати від 12 літ до кляси Р і кляси Е. А в той спосіб ми притягнулиб багато молоді до Союзу, бо родичі завше відповідають, що вписалиб до Союзу, якби до нього принимали таксамо як і до американських асекурацій.

8) Члени, що не бажають собі „Свободи", не повинні за неї платити. Є багато таких наших людей, що не вміють по українськи читати, або взаґалі не вміють читати. І вони нарікають, що платять по 30 центів за те, з чого не користають.

8) У. Н. Союз повинен давати членам в дарунку стінні календарі.

9) У. Н. Союз повинен звертати відділам кошти висилки вкладок.

Михайло Чорнюк, предсідник; **Семен Нигрич,** касієр; **Теодор Вальорний,** секретар і делеґат.

49.

Тов. Український Клюб Поступовий, відділ 70 У. Н. Союзу в Джерзі Сіті, Н. Дж., на відбутих зборах 13. квітня ц. р. ухвалило дати під розвагу шановним делеґатам отсі точки:

1) Хто має більше право до „Свободи": чи члени У. Н. Союзу, чи Обєднання? Такий запит ставимо тому, бо були випадки, що коли члени У. Н. Союзу висилали гроші, зібрані між своїми односельчанами на поміч рідному селу, іншою дорогою, а не через Обєднання, а потім просили редакцію „Свободи" про поміщення такої згадки в часописі, то редакція „Свободи" відмовлялась від того тільки тому, що гроші не були переслані через Обєднання.

2) Домагаємося, щоб У. Н. Союз оплачував урядників відділових, або щоб давав якусь частину оплати їх, або по половині із відділом, бо урядники відділові працюють для Союзу і зібрані гроші посилають до головної канцелярії У. Н. Союзу.

3) Щоб У. Н. Союз обезпечив двох урядників відділу, котрі збирають гроші на зборах відділу, на випадок грабунку на т. зв. „Голд ап Полісу".

4) Щоб У. Н. Союз попирав все своїх бизнесменів, а в першій мірі своїх членів, та щоб не давав бизнесу чужинцям.

5) Ми все чуємо від наших урядників, що наша орґанізація є сильна фінансово, і що вона має 50% більше, як „Інсюренс Департмент жадає. — Питання є, як наші члени користають з того великого фонду? Час прийшов, щоб ми перевели ухвалу на конвенції, щоби Союз уживав частину з тої 50% надвишки на користь членів, поза ту дивіденду, яку вони вже ухвалили. Делеґати мають право перевести таку ухвалу.

6) Чому головний секретар фінансовий має робити дві роботи урядові, т. є: фінансове секретарство й касієрство? А крім того він показує, що він є незадоволений з платні з тих двох робіт, але ще провадить асекураційний бизнес і продає асекурацію на Союзові реальности, а також на реальности, де Союз зложив гроші на морґеджі, і уживає Союзовий час, Союзовий офіс і телефон на провадження того бизнесу, з котрого можливо він має більше приходу, ніж з секретарства і касієрства?

7) Як головні урядники є щирі, то чому вони не пробували зменшити платню на часопис для членів. Видно, що вони не пробували, бо вони ніякої зміни не зробили в „Свободі". Головний предсідник провадив менаджерство і був плачений з тим порозумінням, що він має збирати оголошення від американських організацій, з котрих має збільшити наш прихід. Наша „Свобода" показує, що головний предсідник не працював так, як приобіцював, за ту платню. — Дальше показується, що в нашій редакції є забагато помічних сил: 3 редактори, 1 заступник, 1 коректор, а крім того ще кореспонденти. Чи Ви, шановні делеґати не думаєте, що то є забагато? Треба перевести ухвалу на конвенції, щоби не „муфувати" „Свободу" до Ню Йорку, але тут, таки на місці, її побільшити й удосконалити, а це станеться тоді, коли Ви, шановні делеґати, постараєтесь, щоб залишити тоту стару, 30-літню систему провадження „Свободи", а завести нову, модерну систему. Щоби „Свобода" не видавала більше як 10,000 долярів на рік на редаґування, то є: редакторам, кореспондентам і коректорам.

Бажаємо якнайкращих успіхів шановним делеґатам. Радьте так, щоб вийшла користь із цеї конвенції У. Н. Союзові, його членам і українському народові.

Володимир Костецький, предсідник;
Іван Бідобрам, касієр.

Добра хороба.

— Тату, що то є клептоманія?

— Це синку, одинока хороба, що нічого не коштує, а противно приносить ріжні користи.

Другий раз.

— Пане директоре, дуже перепрошую, що я трохи спізнився нині, але мені теща вмерла.

— Цей раз оправдую вас, але скажіть своїй теші, щоби другий раз не робила того.

З УКРАЇНСЬКОГО ЖИТТЯ В АМЕРИЦІ.

НЮ ЙОРК, Н. Й.

Успіхи українського бизнесмена.

В днях 20, 21 і 22 квітня ц. р. обходив відомий український бизнесмен Платон Стасюк 15-літній ювилей заложення свойого мясарського заведення при першій евені ч. 124 в Ню Йорку. Впродовж цих літ бизнес п. Стасюка зріс дуже і щодо якости виробів став зразком для інших у східній частині міста Ню Йорку. Тепер є в ньому уставлені наймодерніші машини для краяння, сікання і мішання мяса, є великі вудильні та морозники. Все це обслуговане електричним током. Стало працює в бизнесі пятнацять людей, а в сезонові дні двацять пять і трицять.

Нині бизнес п. П. Стасюка має також дві філії в Брукли-ні. Про зріст цього бизнесу впродовж пятнацятьох літ можуть вказати такі цифри: Першого року існування бизнес продавав тижнево двіста фунтів усяких мясарських виробів. А тепер продає міліон фунтів річно. Найбільшою спеціяльністю бизнесу є виріб ковбас, на які спроваджує п. Стасюк річно шість ваґонів мяса. Продаж ковбас становить 30% усього бизнесу. Крім того мясарське заведення п. Стасюка виробляє всякі інші продукти й продає мясо. Тижнево закуповує підприємство 150 свиней. Річно склеп має біля чверть міліона покупців.

Запитаний, у якому часі п. Стасюк зробив найбільше бизнесу, він відповів, що в роках депресії. Та під „бизнесом" п. Стасюк розумів оборот товарами, а не чистий зарібок. 1933 рік був рекордовий щодо продажу. В тому році лише самий його склеп при першій евені продав біля міліона фунтів ріжних виробів. Стільки продано тому, що п. Стасюк, беручи під увагу тяжкі часи, знизив дуже ціну на свої вироби, а притім не зменшив їх якости. Успіх свого бизнесу п. Стасюк завдячує в першій мірі докладному розумінню свого фаху, а в другій мірі задоволенню малим зарібком. Коли бизнесмен задоволяється малим зарібком, то тоді він дістає велике число покупців. Зчисливши разом цей малий, але від великого числа, зарібок, бизнесмен переконається, що фактично він на тому не тільки що не втратив, але заробив. В бизнесі все треба брати під увагу інтерес і можливости не тільки свої, але також консумента.

П. Стасюк є добре відомий українській суспільности зі своїх дарів на ріжні суспільні цілі. Він також живо цікавиться українським громадським життям. Запитаний, чи інші українські бизнесмени мають змогу вибиватися в американському бизнесовому світі, відповів, що так. В Америці для кожного є однакові можливости і кожний може зробити успіх, але передумовою успіху є докладне розуміння своєї справи.

ДРІБНІ ОГОЛОШЕННЯ

ТАРЗАН І БОГИНЯ МАЇВ. (8)

Мувіро був дуже відважним воїном і полководцем. Багато разів він боровся поруч з з Тарзаном і в боротьбі він одержав неодну тяжку рану. Та ніяка рана, ніякий біль навіть не скривив ніколи його обличчя і не заставив закричати. А тепер, коли Тарзан скорими кроками відходив від нього, цей старий вояка хлипав мов мала дитина.

Після поспішної подорожі до найробів майор Мартлінґ подався до столиці, щоб поробити відповідні закупна на дорогу. Тарзан не хотів іти разом з ним до цивілізованого міста. Він не любив цивілізації, яка його в кожному відношенню вязала. Йому теж було жаль полишати ці сторони, вірних друзів, але недоля Дарнота і чар невідомого тягнули його в дорогу.

Посвистуючи весело, майор подався до свойого готелю. Він був задоволений, що вдалося йому наклонити Тарзана. Нарешті його пляни почали направду сповнятися. Передовсім він тішився, що вдалося йому відчитати таємничий документ, що пояснював положення „затраченої столиці". В тому документі були також інші, дуже цінні вказівки...

Але його радісні гадки перервалися, коли він побачив, що якась темна фігура, вискочивши нагло з його кімнати, подалася просто до саду, а звідтам зникла десь у корчах. В першій хвилі Мартлінґ не знав, що це таке. Та нагло його найшов страх. Це певно злодій, який міг закрасти важні річи. Майор почав кликати помочі.